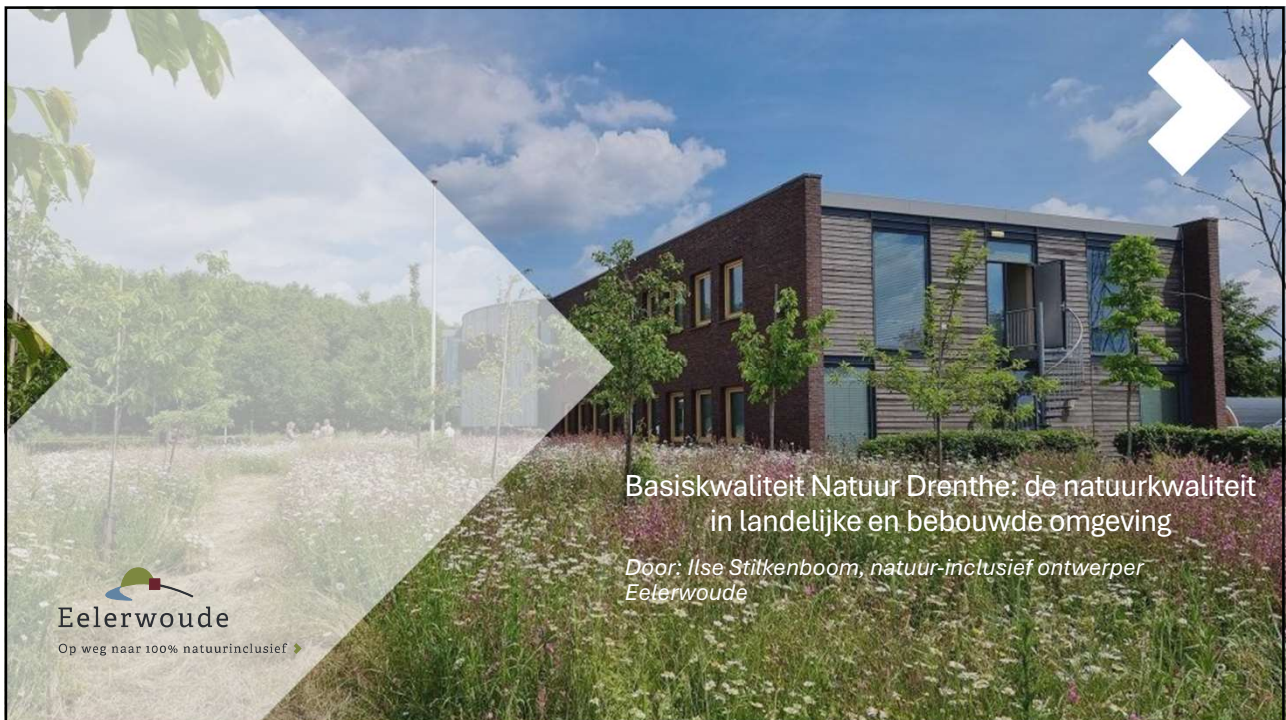

1

2

3

4

Gevoel voor jouw omgeving

Dieren en planten in de buurt

Tuinrapport **Beta**

Perceel 4430 m²
 Bebouwing 221 m²
 Tuinoppervlakte 4209 m²

Waterbuffering
 Biodiversiteit
 CO₂-opslag
 Bestuiving
 Voedselproductie
 Luchtkwaliteit
 Temperatuur

Gegevens onjuist? Meld het

Zomereik (Quercus robur)
 Lengte: 15 tot 18 meter
 Stamdikte: 79 cm
 Kroon diameter: 15 tot 16 meter
 Kroonvolume: 1497 m³
 157 kg 1400 L 595 g

Bekijk de bomen

Pas je tuinrapport aan

Uitleg over de waarnemingen

Uitleg over het tuinrapport

Tips voor jouw tuin

Aanbevelen op basis van jouw tuinrapport, bekijk hier alle tips

Bomen in jouw omgeving

Op de kaart zie je de bomen rondom jouw tuin. Elke boom levert een positieve bijdrage door CO₂ op te nemen, water vast te houden of fystof uit de lucht te filteren. Hieronder zie je de groene baten van alle bekende bomen binnen jouw omgeving. De baten kunnen alleen berekend worden als bepaalde kenmerken van een boom bekend zijn. Bij de volledig groene bomen op de kaart is dat al berekend. Bij de andere bomen zijn niet alle kenmerken bekend. Jij kunt ons helpen om die gegevens aan te vullen. Klik op een boom op de kaart voor meer informatie over die boom.

In de **kenmerkbank** staat een uitgebreid artikel waarin uitgelegd wordt hoe de groene baten worden berekend en hoe je kunt helpen om de informatie aan te vullen.

De groene baten van de bomen in jouw omgeving

Aantal bomen in de buurt: **38**

Hoeveelheid CO₂ die **38 bomen** per jaar opslaan: **2631 kilo**

Hoeveelheid water die **38 bomen** per jaar afvangen: **35854 liter**

Hoeveelheid luchtvervuiling die **38 bomen** per jaar filteren: **14848 gram**

De milieuwaarde van **38 bomen**: **404370 euro**

Nieuwe boom toevoegen

5

Ervaringen en observaties in bebouwde omgeving als openbare ruimte ontwerper

OP WEG NAAR 100% NATUURINCLUSIEF

Natuur in bebouwde omgeving is op het kleine schaalniveau overal merkbaar

Natuur speelt een belangrijke rol in dorpen en steden, zichtbaar in parken, buurttuinen en groene straten.

Bevordert de leefbaarheid

Groene ruimtes dragen bij aan een hogere leefbaarheid in bebouwde omgevingen en verbeteren het welzijn van bewoners. Bomen zorgen voor schaduw en koelte.

Stimuleert interactie en ontmoeting

Een groene omgeving is uitnodigend en interessant.

6

Wat is Basiskwaliteit Natuur Drenthe?

7

Definitie Basiskwaliteit natuur

Minimale natuurkwaliteit

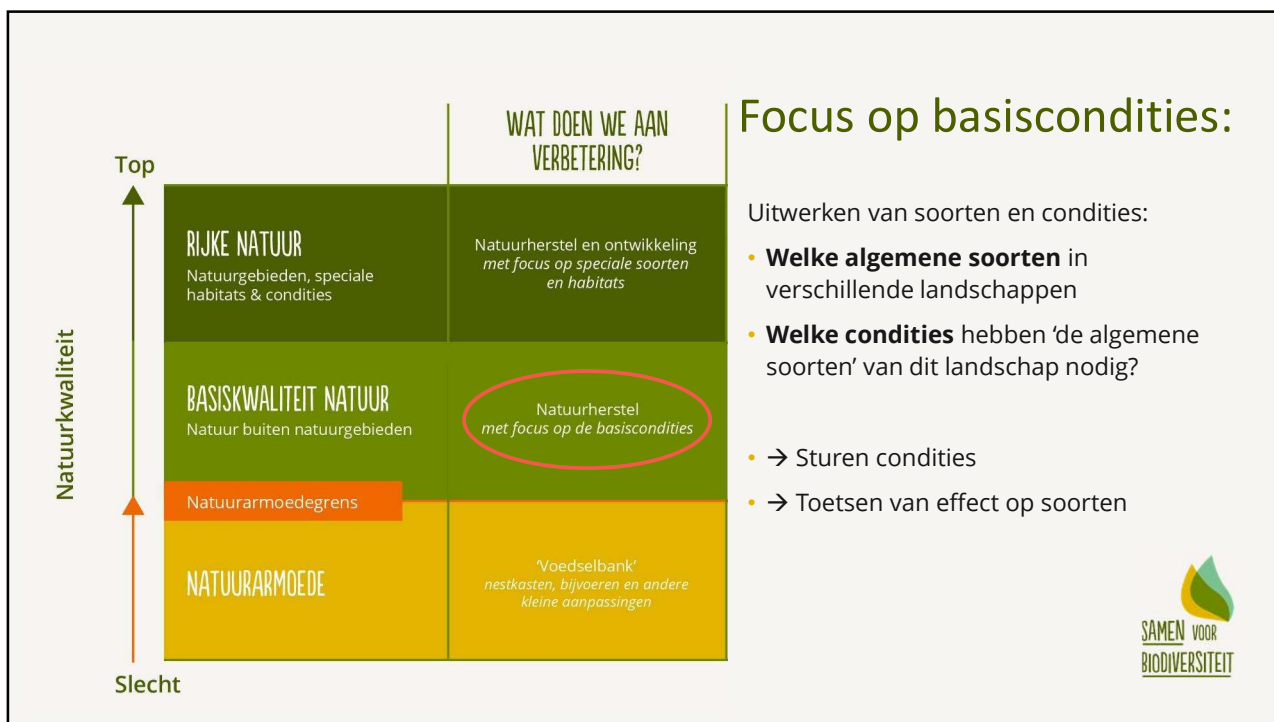
Basiskwaliteit natuur garandeert een minimale ecologische kwaliteit in leefomgevingen voor behoud van algemene soorten.

Ecologische functies behouden

Het zorgt ervoor dat cruciale ecologische functies functioneren, zelfs of juist buiten beschermde natuurgebieden.

OP WEG NAAR 100% NATUURINCLUSIEF

8

9

10

10

Uitkomsten

11

Foto's handreiking:
Hans Dekker

12

13

14

Handreiking Basiskwaliteit Natuur

15

Wat is BKN?

Beleidsmatige context

BKN per landschapstype

Toepassing in de praktijk

Handreiking Basiskwaliteit Natuur

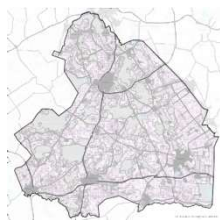
Welkom in het **interactieve** document voor Basiskwaliteit Natuur van de provincie Drenthe. Gebruik uw muis om over **titels** en **knoppen** te bewegen en klik om naar de bijbehorende pagina te gaan. Volg het **icoon** voor de aanbevolen leesvolgorde.

Wat is BKN?

Beleidsmatige context

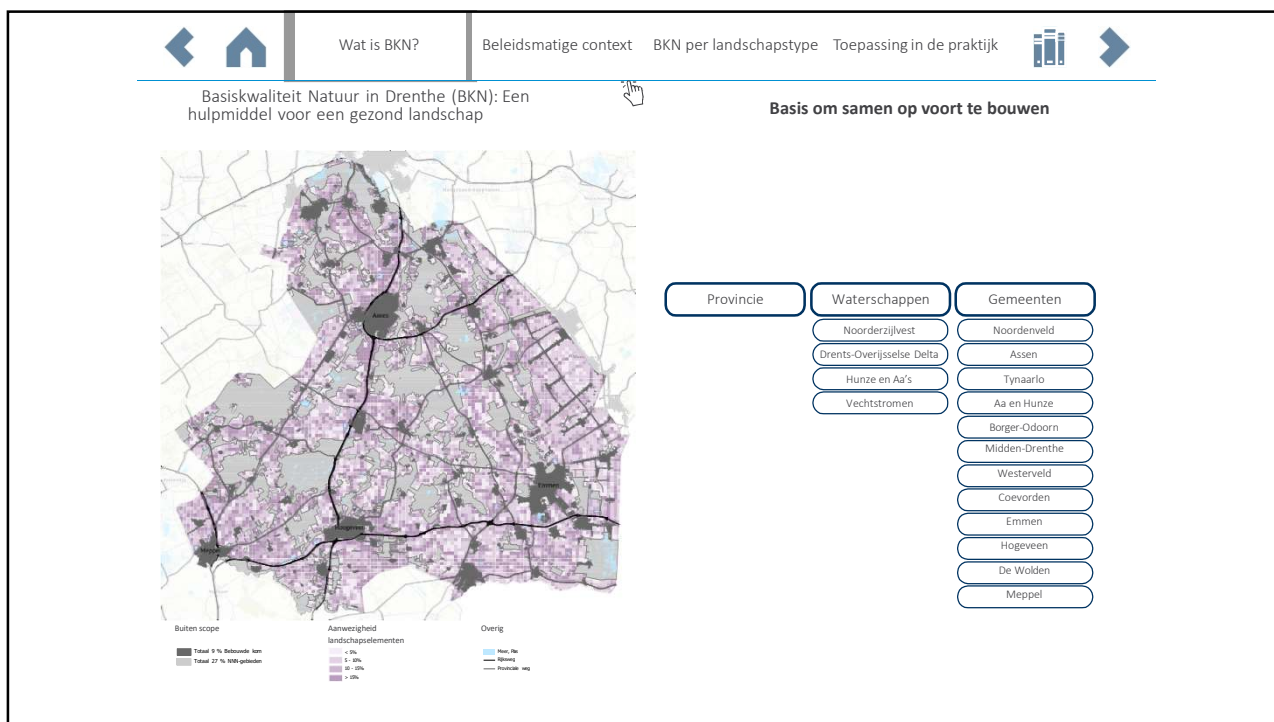
BKN per landschapstype

Toepassing in de praktijk

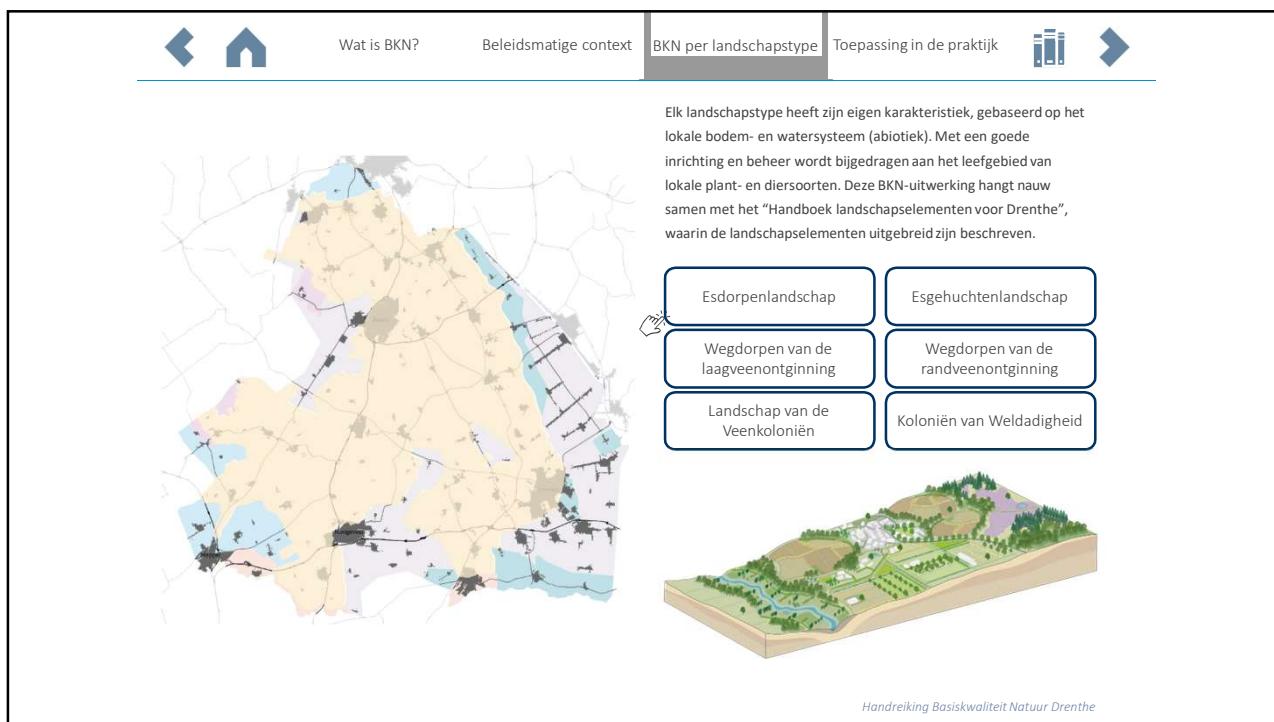

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

16

17

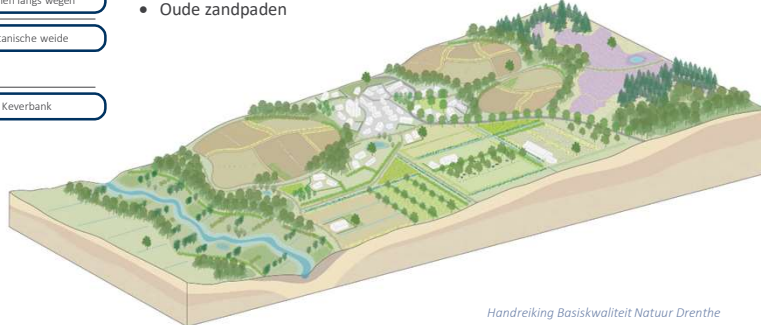
18

Landschapstypering

Koppeltabel

Landschapstypering

- Landschappelijke overgangen van nat naar droog met velden, bossen en heide.
- De essen: Dit zijn kenmerkende open ruimtes met esrandbeplanting.
- De beekdalen: Dit zijn onbebouwde gebieden met kleinschalige beplantingsstructuren en beekdal(rand)beplanting.
- Open ruimtes met brinken, erven, kleine akkers en weilanden.
- Het wegepatroon is vervlechting van bochtige wegen.
- Oude zandpaden

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

19

[illegible]

20

Landschapstypering	Koppeltabel
Houtwal en houtsingel	Elzensingel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
Knotbomen	Solitaire bomen
Knip- en scheerheg	Bosje
Struweelhaag	Hakhoutbosje
Struweel(rand)	Heide
Onverharde wegen	Bermen langs wegen
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidenrijke akker(rand)	Keverbank
Bloemenblok	
Wijken, beken en kleine rivieren (>10m breed)	
Brede sloten (> 4-10 m breed)	
Smalle sloten (<6 m breed)	
Poel, dobbe, ven	
Natuurvriendelijke oever	

In insectenrijke randen groeien gebiedseigen kruiden die veel insecten aantrekken zoals **pinksterbloem, peen, gewone brunel, knoopkruid, duizendblad, gewoon biggenkruid** etc.

Een extensief en gefaseerd beheer is essentieel om deze insecten te behouden.

Extensief beheerde randen die enigszins verruigen langs houtwallen en bosjes zijn belangrijk voor het **groot dikkopje** en andere vlinders.

Smalle weegbree
Zwartspriddikkopje
Groot dikkopje

Uitwerking landschapselement in staalkaart
Handboek landschapselementen voor Drenthe, LAOS

21

Landschapstypering	Koppeltabel
Houtwal en houtsingel	Elzensingel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
Knotbomen	Solitaire bomen
Knip- en scheerheg	Bosje
Struweelhaag	Hakhoutbosje
Struweel(rand)	Heide
Onverharde wegen	Bermen langs wegen
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidenrijke akker(rand)	Keverbank
Bloemenblok	
Wijken, beken en kleine rivieren (>10m breed)	
Brede sloten (> 4-10 m breed)	
Smalle sloten (<6 m breed)	
Poel, dobbe, ven	
Natuurvriendelijke oever	

Poelen, dobben en vennen zijn uniek door hun geïsoleerde ligging en ontbreken van vis.

Bijzondere amfibieën zoals de **knoflookpad** en **kamsalamander** kunnen hier leven.

Waterplanten en oevervegetatie zijn cruciaal voor de opgroeiende larven.

Kamsalamanders en andere amfibieën zijn weinig mobiel; poelen moeten idealiter minder dan 400 meter uit elkaar liggen.

De waterzuurgraad (pH) moet boven de 5,5 blijven. Inspoeling van meststoffen, bestrijdingsmiddelen en (strooi)zout moet worden voorkomen.

Een bufferzone van 50 meter rondom de wateren helpt om deze geschikt te houden voor amfibieën.

Knoflookpad
Kamsalamander

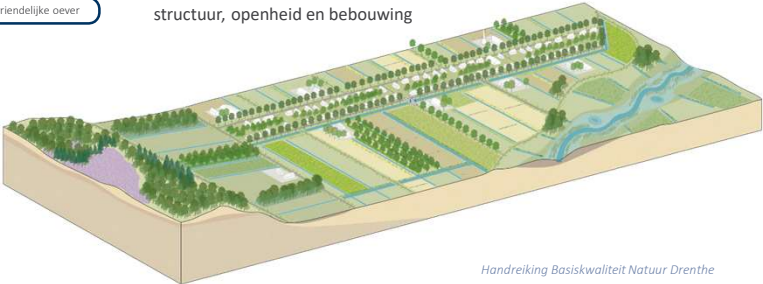
Uitwerking landschapselement in staalkaart
Handboek landschapselementen voor Drenthe, LAOS

22

Landschapstypering	Koppeltabel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
(Hakhout-)bosje	
Bermen langs wegen	
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidenrijke akker(rand)	Keverbank
Wijken, beken en kleine rivieren (>10m breed)	Rietzoom
Brede sloten (> 4-10 m breed)	Natuurvriendelijke oever
Smalle sloten (<6 m breed)	

Landschapstypering

- Ligging: Oost-Drenthe en enkele kleinere gebieden (o.a. Smilde, Hoogeveen, Roden)
- Hoogveenontginningslandschap
- Verkaveling: Strak, orthogonaal (haaks), grootschalig
- Bebouwing: Lintbebouwing langs kanalen en monden
- Ruimtelijk beeld: Open, weids landschap met wijken (watergangen)
- Infrastructuur: Uitgebreid kanalenstelsel voor turftransport
- Regionale variatie: Kleinschaliger en besloten in o.a. Hollandscheveld en Smilde
- Historische gelaagdheid: Tijd en wijze van ontginning zichtbaar in verkaveling en bebouwing
- Beleidswaarde: Provinciaal belang vanwege samenhang tussen structuur, openheid en bebouwing

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

23

Landschapstypering	Koppeltabel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
(Hakhout-)bosje	
Bermen langs wegen	
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidenrijke akker(rand)	Keverbank
Wijken, beken en kleine rivieren (>10m breed)	Rietzoom
Brede sloten (> 4-10 m breed)	Natuurvriendelijke oever
Smalle sloten (<6 m breed)	

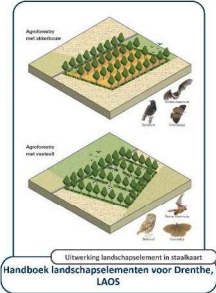
Belang voor de BKN soorten

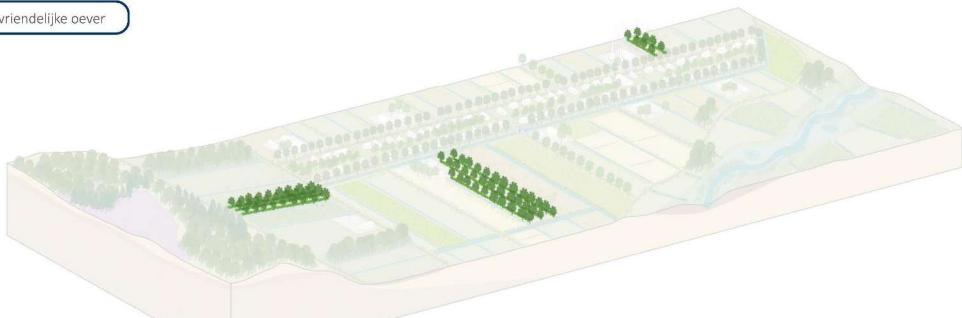
Bomenrijen binnen agroforestry systemen worden door **vleermuizen** gebruikt als vliegroue en door diverse vogels als nestplaats.

De ecologische waarde van de bomen neemt sterk toe wanneer inheemse, gebiedseigen bomen worden gebruikt.

Vleermuizen

24

Landschapstypering	Koppeltabel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
(Hakhout-)bosje	
Bermen langs wegen	
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidenrijke akker(rand)	Keverbank
Wijken, beken en kleine rivieren (>10m breed)	Rietzoom
Brede sloten (>4-10 m breed)	Natuurvriendelijke oever
Smalle sloten (<6 m breed)	

Natuurvriendelijke oevers hebben een flauwe hellingshoek (talud 1:5) en een bredere gradiënt van droog naar nat.

De **gewone pad**, **bruine kikker** en andere amfibieën houden van de snel opwarmende ondiepe zone.

Ringslangen jagen op deze amfibieën.

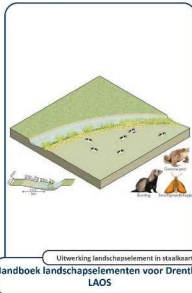
Gefaseerd maaien houdt overwinteringsgebied voor insecten zoals het **icarusblauwtje** in stand.

Broeihopen op oevers bevorderen de voortplanting van **ringslangen**; gemaaid riet kan hiervoor gebruikt worden.

Grondbroeders zoals **graspieper** en **kievit** gebruiken natuurvriendelijke oevers als broedlocatie.

Struwelen van **groeuwe wilg** voegen ecologische waarde toe waar voldoende ruimte is.

 Ringslang
 Icarusblauwtje
 Kievit
 Gele Iis

Uitwerking landschapselement in staarkaart
Handboek landschapselementen voor Drenthe, LAOS

25

Basiskwaliteit Natuur in bebouwde omgeving

Koppeltabel

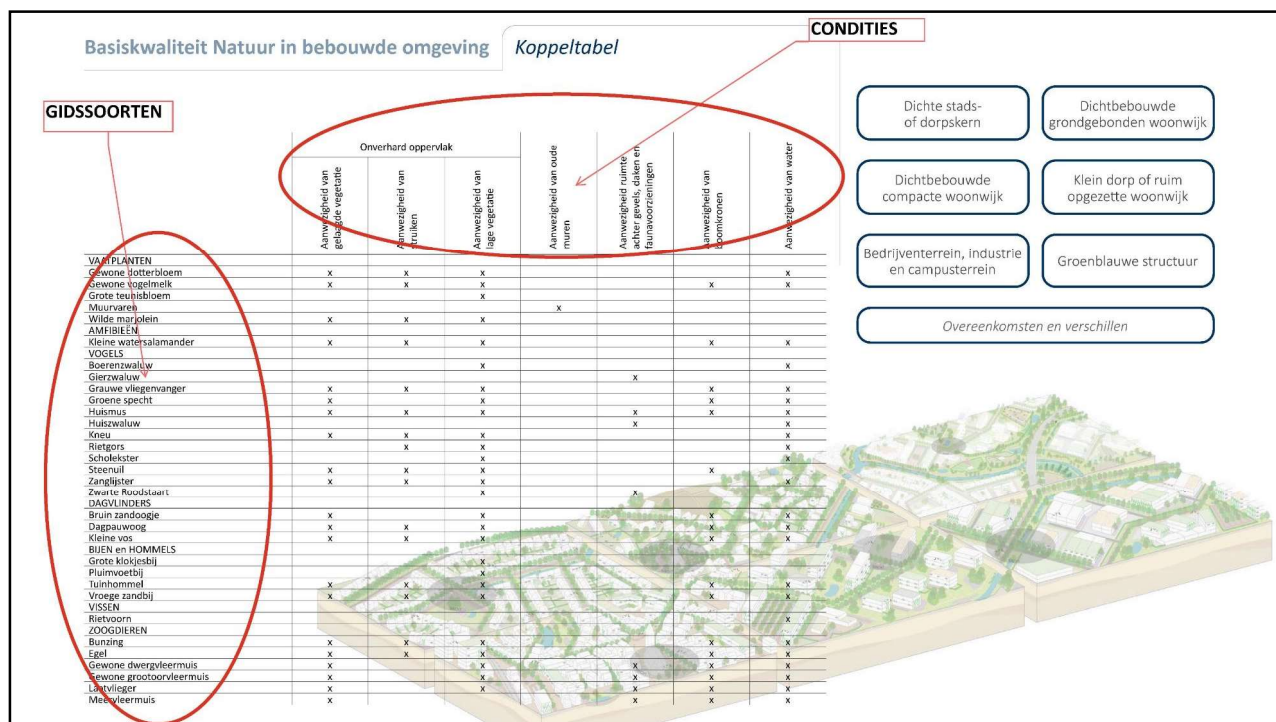
- Regionale uitwerking van de landelijke methodiek, afgestemd op kleinschalige, groene dorpen zonder hoogbouw.
- Doel: Inzicht geven in natuurkwaliteit per gebiedstype en waar verbetering mogelijk is.
- Zes gebiedstypen in Drenthe met per type:
 - Beschrijving en visualisatie van hoe goede basiskwaliteit eruitziet.
 - Kwantitatieve en kwalitatieve condities voor behoud van algemene soorten.
- Verschil met landschapstypen: nadruk ligt hier op condities i.p.v. landschapselementen

Dichte stads- of dorpskern	Dichtbebouwde grondgebonden woonwijk
Dichtbebouwde compacte woonwijk	Klein dorp of ruim opgezette woonwijk
Bedrijventerrein, industrie en campusterrein	Groenblauwe structuur
Overeenkomsten en verschillen	

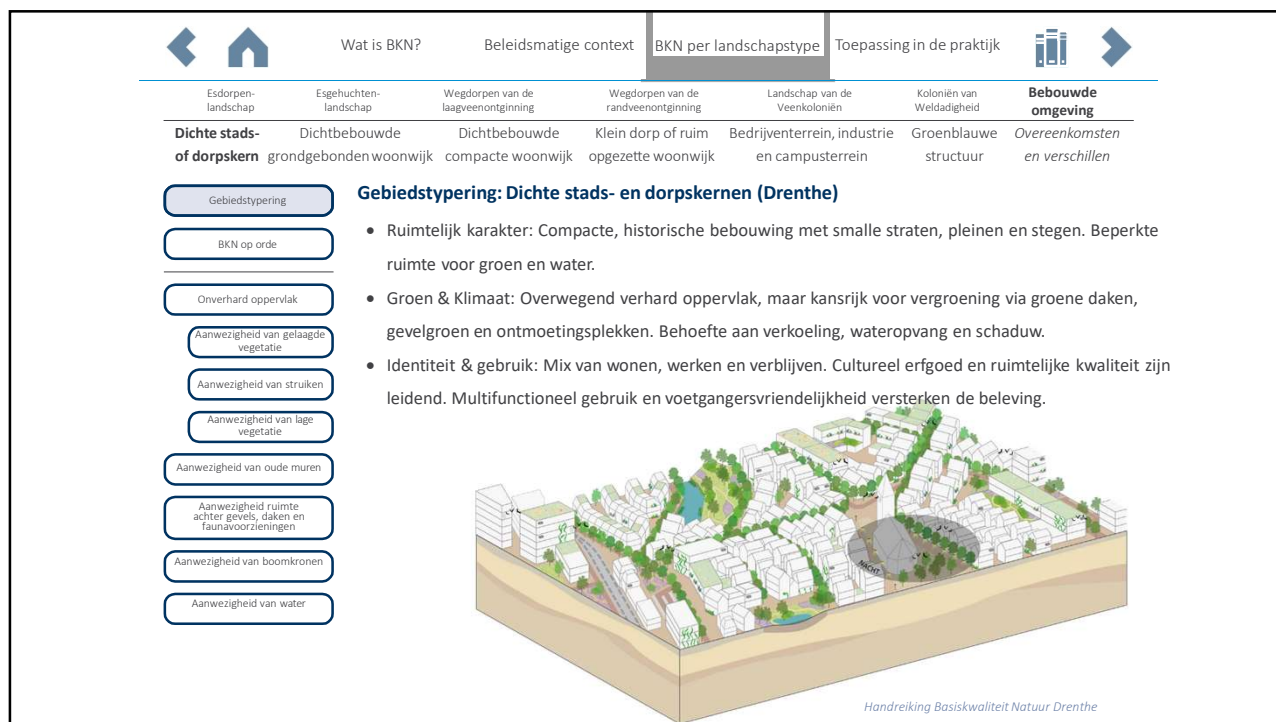

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

26

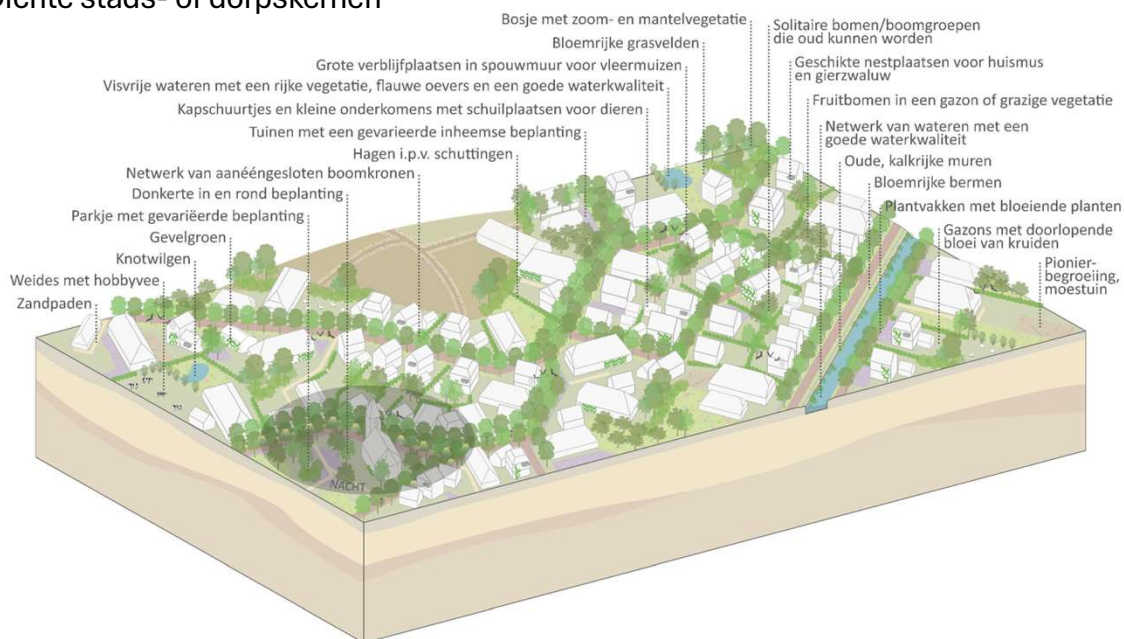

27

28

Dichte stads- of dorpskernen

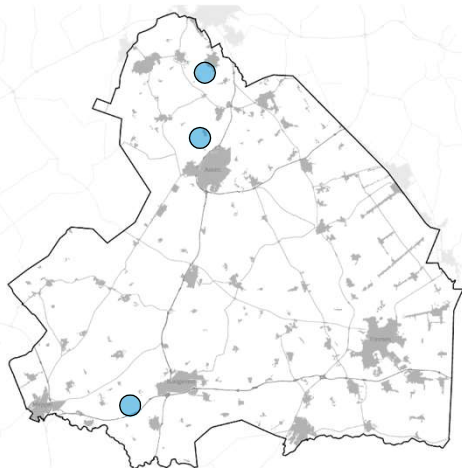

33

Toepassing van Basiskwaliteit Natuur Drenthe in de praktijk

34

Thematische pilots

Implementatie Basiskwaliteit Natuur (BKN) in Drenthe

- Werkbare implementatie van Basiskwaliteit Natuur (BKN) in Drenthe gebaseerd op het stappenplan uit het kennisdocument "Basiskwaliteit Natuur - Samen voor biodiversiteit" (februari 2024).
- Stappenplan bevat vier stappen: beoordeel BKN, formuleer visie en doel en organiseer draagvlak, identificeer maatregelen, en evalueer en stuur bij.

Stapsgewijs met BKN aan de slag!

- Betrokkenheid van initiatiefnemers, ondernemers, grondbeheerders en grondeigenaren gedurende het hele proces.
- Doel: haalbare en gedragen BKN-uitwerking met beter perspectief voor biodiversiteit op lange termijn.

Voedsellandschap: Weeldenis - Eelde

Zorglandschap: Huis te Zeijen - Zeijen

Recreatielandschap: Vakantiepark Westerbergen - Echten

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

35

Stap 1:

Verdiepen in het projectgebied

- In welk landschapstype ligt het projectgebied? zie BKN per landschapstype

- Waar in het landschapstype ligt het projectgebied?

Bepaal uw plek op de landschapstege!

- Hoe is de abiotische situatie? Welke landschapselementen komen hier van oudsher voor?

- Welke BKN-soorten zijn afhankelijk van deze landschapselementen?

zie Koppeltabel en BKN per landschapstype

Stap 2:

0-meting BKN bepalen

- Welke landschapselementen zijn al aanwezig op en/of rond het projectgebied? En welke niet?

Teken ze uit op een kaart en ga kijken op locatie.

- In welke mate zijn landschapselementen aanwezig en zijn deze voldoende onderling verbonden?

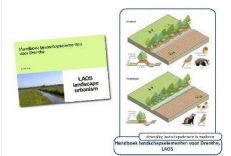
Raadpleeg het landschapselementenregister van Drenthe.

Stap 3:

Kansen voor BKN maatregelen

- Hoe kunnen de aanwezige landschapselementen beter geschikt gemaakt worden als leefgebied voor de BKN-soorten?
- Welke nieuwe landschapselementen kunnen worden toegevoegd?

zie Handboek landschapselementen voor Drenthe,

Stap 4:

Gezamenlijk plan maken

- Organiseer een draagvlaksessie
- Waar kunnen de gewenste BKN-maatregelen het beste gesitueerd worden?
- Worden koppelkansen?
- Zijn de betrokkenen tevreden met het plan?

Stap 5:

Uitwerking en monitoring

- Hoe moeten de gekozen maatregelen uitgevoerd en beheerd worden?

- Met welke globale kosten voor realisatie en beheer moet rekening worden gehouden?
- Kan ik een subsidie krijgen voor de landschapselementen?

zie Agrarische Natuur Drenthe

- Zijn er vergunningen nodig voor het uitvoeren van mijn plannen?

zie Omgevingsloket

- Hoe worden de BKN-maatregelen ook in de toekomst in stand gehouden?

36

Bij Weelden is willen de eigenaren een plek creëren waar gezondheid en natuur samenkomen. Er wordt een voedselbos gevormd op een weiland van één hectare achter het erf. Men werkt op basis van principes uit permacultuur, agroforestry en syntropic farming. Elk jaar proberen ze het land met veel plezier verder te ontwikkelen, waarbij de eigenaren zelf ook steeds meer leren. Met de handreiking BKN van de provincie Drenthe is bekeken hoe met de aanleg van het voedselbos en de omvorming van de percelen naar (natuurlijk) grasland zo goed mogelijk kan worden bijgedragen aan de biodiversiteit.

Stap 1: Verdiepen in het projectgebied

Uit de landschappelijke analyse blijkt dat het projectgebied in het esdorpenlandschap ligt, op een hogere rug tussen twee beekdalen:

- Het hogere deel van het projectgebied ligt op een ijsrooimheuvelrug (zie geomorfologische kaart). De wind heeft op sommige plekken laagtes uitgeblazen tot poelen, zoals hier.
- In de natte laagtes van de beekdalen ontstond een veenbodem. Deze was te nat voor akkerbouw, maar werd vroeger gebruikt om vee te weiden. Op de armere zandgronden bovenop de rug werden schapen geweid op heidevelden. Op de droogste plekken bovenop de rug werd op kleine schaal akkerbouw bedreven.
- Als veekring werden elzensingels en houtwallen langs de perceelsgrenzen geplaatst. Met de komst van kunstmest en prikkeldraad verdwenen sommige landschapselementen.

Historische kaart 1920
Historische kaart 1950
Historische kaart 1980
Topografische kaart 2023

Uit de analyse blijkt dat het projectgebied binnen het hoofdlandschapstype "esdorpenlandschap" ligt, in de subtypes "veldontginning" en "beekdal".

In dit landschapstype zijn de volgende landschapselementen kenmerkend:

- Houtwal en houtsingel
- Elzensingel
- Bomenrij
- Knotbomen
- Solitaire bomen
- Bosje
- Hakhoutbosje
- Struweelhaag/rand
- Heide
- Onverharde wegen
- Bermen langs wegen
- Botanisch hooiland/weide
- Insectenrijk grasland
- Wijken en beken
- Sloten
- Poel, dobbe, ven

Dit zijn een aantal BKN-soorten die afhankelijk zijn van deze landschapselementen:

- Bunzing:** De bunzing geeft de voorkeur aan een kleinschalig landschap met overhoekjes en lijnvormige structuren zoals houtwallen, hagen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. Ze verblijven in oude hopen van andere dieren, onder steenhopen, takkenstapels, schuren, in holle bomen of onder boomwortels. De bunzing is vooral 's nachts actief en jaagt op kleine zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten.
- Kamsalamander:** Deze soort is kritisch voor een kleinschalig houtwallenlandschap met een netwerk van matig ontwikkelde tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Poelen mogen niet volledig in de schaduw liggen en aanwezigheid van vis is funest voor de kamsalamander. De soort is niet bekend in de nabije omgeving. Als een biotoop geschikt is voor de kamsalamander, kunnen bijna alle algemene amfibieën hier ook gedijen.
- Vlinders:** Vlinders zoals het oranje zandoogje, groot dikkopje en zwartsprietdikkopje gebruiken de zoom en ruigtes rondom struvelen en houtwallen om hun eitjes af te zetten op niet gemaaid gras.

37

Stap 2: 0-meting BKN bepalen

In en rond het projectgebied zijn al verschillende landschapselementen aanwezig:

- Houtsingel
- Elzensingel
- Bomenrij
- Solitaire bomen
- Bosje
- Struweelhaag/rand
- Bermen langs wegen
- Sloten en greppels
- Poel

Op de kaart is het raamwerk van de historische hout- en elzensingels langs de kavelgrenzen nog wel herkenbaar, maar er is duidelijk vernippering opgetreden. Veel van de singels en houtwallen zijn hoog opgekrond om schaduw op het landbouwgewas te voorkomen. Door het ontbreken van de onderbegroeiing van struiken, bieden ze echter weinig luwte, variatie en beschutting voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Plaatselijk komt struweel los voor, zoals langs de zuidkant van de poel.

De poel in de uitblaasingskom en de recent nieuwgegraven poel zijn duidelijk herkenbaar als blauwe elementen. De poelen zijn verbonden met lijnvormige beplantingselementen, waardoor het waterhabitat van amfibieën verbonden is met het landhabitat. Op de perceelsgrenzen liggen, naast de opgaande beplantingselementen, ook greppels of smalle sloten.

In de omgeving worden percelen kruidenrijk grasland binnen het Natuurnetwerk Drenthe aangeduid. Op de Weelden is zelf zijn de percelen niet aangeduid als kruidenrijk grasland, maar hebben de graspercelen wel enige botanische waarden. Grofweg zijn er twee typen te onderscheiden: de hoger gelegen gronden waar al meer kruiden staan en de lagere gronden met een dominante van één of enkele soorten (gestreepte witbol).

Landschapselementenkaart (bron: landschapselementenregister Drenthe 2024).

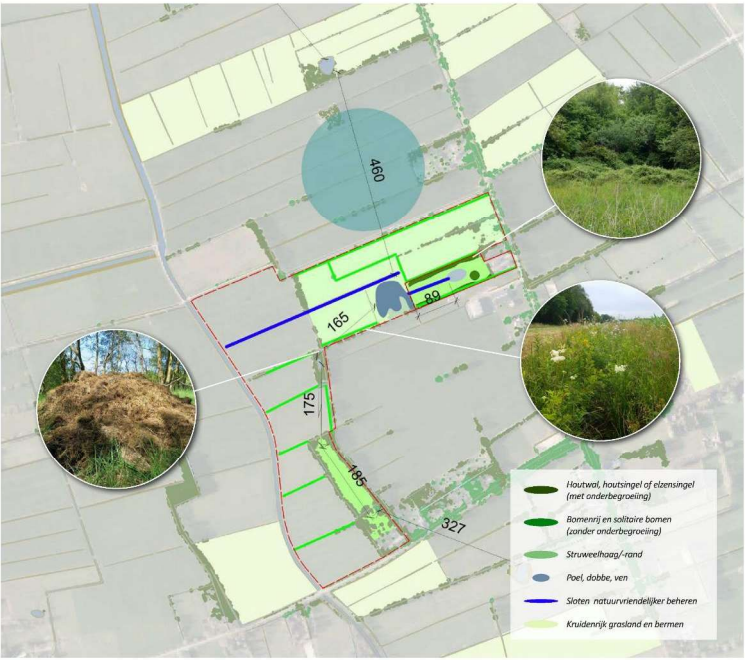
38

Stap 3: Kansen voor BKN maatregelen

Herstellen van het aaneengesloten groene netwerk
In het gebied zijn er kansen om de verbindingen tussen de opgaande beplantingen te versterken. Dit kan door de onderbegroeiing van bestaande hout- en elzensingels te herstellen en nieuwe elementen aan te planten. Door bijvoorbeeld verspreide struweelhagen en -randen van wilg, meidoorn en andere planten met doors, zoals braam, te plaatsen, ontstaat een broedbiotoop voor de grauwe klauwier. Ook andere struweelvogels zoals geelgors, grasmus en zwartkop profiteren hiervan. Daarnaast vinden zoogdieren zoals de das en andere kleine marterachtigen en amfibieën zoals de kamsalamander beschutting in deze elementen en kunnen zij zich hierdoor door het gebied verplaatsen. Door houtsingels, elzensingels en struwelen te flankeren met een rugte van overjarige grassen en bloeiende kruidachtigen, krijgen zij van insecten, waaronder dagvlinders zoals het koevinkje, oranje zandoogje, groot dikkopje en het zwartspriddikopje, de kans zich voort te planten.

Kruidrijke graslanden
In de delen van het grasland waar gestreepte witbol nu overheerst, kan door maai-beheer de bodem worden verschaald, waardoor andere bloeiende planten zoals de gewone margriet en de smalle weegbree meer kans krijgen. Door gefaseerd te maaien kan ook meer variatie op de percelen worden aangebracht, waardoor meer insecten overleven, zoals het zwartspriddikopje, die op hun beurt weer voedsel zijn voor bijvoorbeeld zwaluwen.

Netwerk van poelen en sloten
Door de geïsoleerde ligging zijn poelen, dobben en vennen uniek. Vis is afwezig, waardoor bijzondere amfibieën zoals de knofookpad en de kamsalamander, maar ook insecten zoals de platbuk en houtpantserjuffer, zich hier kunnen voortplanten. Kamsalamanders en andere amfibieën zijn weinig mobiel. De maximale afstand tussen poelen is idealiter minder dan 400 meter. Rond het projectgebied zijn meerdere poelen aanwezig, maar van een aantal poelen is de onderlinge afstand meer dan 400 meter. Door in de aangegeven zoekgebieden een pool en plaatselijk enkele dwarsloten te realiseren, kan het netwerk worden geoptimaliseerd. Sloten worden door ringslangen gebruikt om zich te verplaatsen en te jagen op bruine kikkers en andere amfibieën. Gefaseerd maai-beheer draagt bij aan extra dekking in het leefgebied van genoemde soorten. Door op de oevers broeihopen te maken, wordt eveneens bijgedragen aan de voortplanting van de soort. Daarnaast groeien in de sloten waterplanten zoals fonteinkruiden en kikkerbeet.

Stap 4: Gezamenlijk plan maken

Op het perceel van Weelden is nu veel verbeterd wat betreft de biodiversiteit. De kavelgrenzen zijn beplant met grotendeels autochtone inheemse bomen en struiken. Ook de steilrand aan de noordkant van het perceel is ruim ingeplant. Er is een nieuwe poel aangelegd en het grasland wordt extensief beheerd. Met enkele kleine ingrepen, zoals een marterhoop, broeihop voor ringslangen, takkenrij en nestkasten, is het gebied optimaal ingericht voor een dikke plus op de basiskwaliteit natuur.

De nieuwe beplantingselementen verbeteren de basiskwaliteit natuur op het perceel, zonder dat hier veel inzet voor nodig zal zijn. Dit geldt nog niet voor de kruidrijke graslanden. Deze moeten nog verder worden verschaald om de meerwaarde te vergroten. Nu bieden ze al wel veel structuurvariatie, maar door de witboldominantie is de kruidrijkdom nog niet optimaal. Dit hoort echter niet meer bij de basiskwaliteit van de natuur in het landelijk gebied, maar heeft meer weg van landbouwinclusieve natuur.

Stap 5: Uitwerking

Per thema-uitwerking is één landschapselement weergegeven als voorbeeld. In de volledige casus zijn alle relevante landschapselementen uitgewerkt.

Belangrijke indicatorsoorten voor de LID

1 Een houtwal is een rijvormige beplanting op een grondlichaam. Bij singels ontbreekt het grondlichaam. Beide vormen van dit element zijn belangrijk voor flora en fauna die van nature aan struvelen en zomen gebonden zijn. Ze worden door veel soorten gebruikt om voedsel te zoeken, zich langs te verplaatsen en in te nestelen. Onder andere de volgende soorten profiteren hiervan:

Bunzing Vleermuis Spotvogel Eikenpage Gewone pad

2

3

4

5

Advies aanleg

- Graaf een greppel en leg ernaast een wal van 1 tot 1,5 meter hoog aan. Maak de wanden zo steil mogelijk.
- Laat de wal een half jaar inklinken voordat je hem beplant.
- Beplant het element. Bij een houtwal alleen bovenop aanplanten. (Bij een singel kunnen voorgaande stappen achterwege worden gelaten.)
- Geef in de eerste groeiseizoenen na aanplant zo nodig water.
- Gebruik twee- of driejarig bosplantsoen van 80-100 cm hoogte. Plant in een wild of driehoeksverband met een plantatstand van 1,50 bij 1,50 meter.
- Plant boomvormers in het midden en struiken aan de randen.
- Leg zo veel mogelijk verbindingen tussen nieuwe en bestaande houtwallen en singels.

Advies beheer

- Jaarlijks beheer gericht op structuurbehoud: verwijder overhangende takken, exoten en hinderlijke planten zoals Jacobskruid en Reuzenberenklauw.
- Regelmatig dunnen (de dikste bomen eruit kappen) voor een gevarieerde opbouw met een kruid-, struik- en bomenlaag.
- Behoud dood hout (staand of liggend) mits het geen veiligheidsrisico vormt.
- Verwijder snoei- en maaiafval.

Belangrijkste indicatorsoorten

- Flora:** Zomer- en winterreik, ruwe berk, hulst, tweestijlige meidoorn, Gelderse roos, handsroos, vlier, wilg, lijsterbes, bosanemoon, grote muur, gewone salomonszegel.
- Zoogdieren:** Bunzing, das, dwergmuis, watervleermuis.
- Vogels:** Spotvogel, grasmus.

Een gevarieerde en inheemse beplanting draagt enorm bij aan de biodiversiteit. Door de grote variatie is er het hele jaar door voedsel en beschutting voor dieren, en zijn er nestplaatsen. Veel insecten zijn afhankelijk van specifieke boom- en struiksoorten voor hun levenscyclus. Zo legt de eikenpage bijvoorbeeld alleen eitjes op de zomereik. Autochtone planten (planten met lokaal DNA) hebben de meeste waarde, omdat ze zijn aangepast aan onze lokale omstandigheden. Goedkoper plantgoed (van dezelfde soort maar met DNA uit Oost-Europa) bloeit vaak net eerder of later. Vraag daarom bij de leverancier naar autochtoon en biologisch plantmateriaal, omdat dit het beste is afgestemd op de lokale natuur.

41

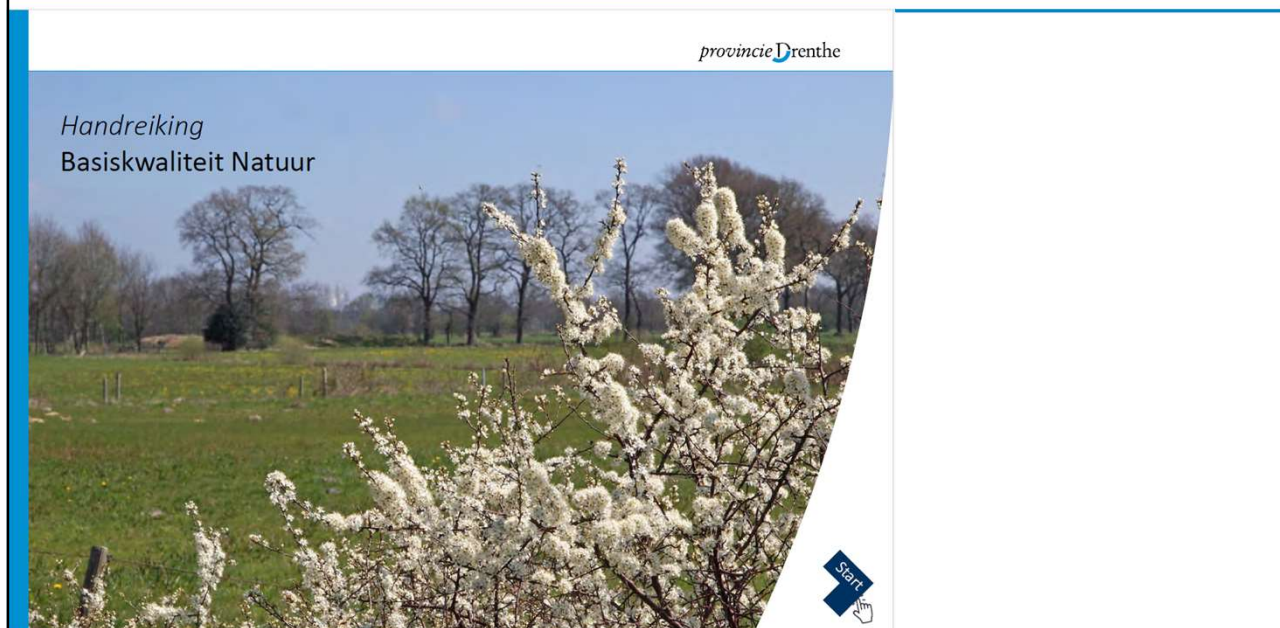
Pilot Veenkoloniën

Bermen

Akkerrand

Oever

42

43

44

Handboek landschapselementen voor Drenthe

11 maart 2025

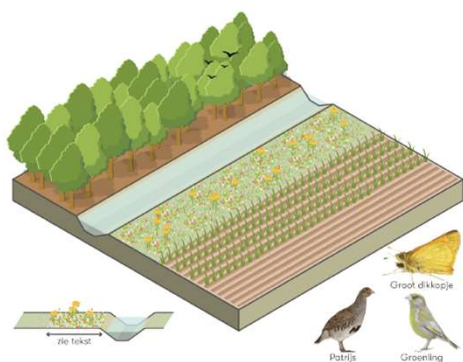

LAOS landscape urbanism

45

26. Kruidenrijke akkerrand (diverse types)

KOMT VOOR IN:

- Estdorpenlandschap
- Esgehuchtenlandschap
- Landschap van de Veenkoloniën
- Wegdorpenlandschap van de randveenontginning

ALGEMENE BESCHRIJVING

Een kruidenrijke akkerrand is een rand langs een akker die afhankelijk van het landschapstype dient als broed-, schuil- en/of foerageergebied voor verschillende soorten fauna of – langs waterlopen – als middel om drift bij chemische bestrijding in de akker naar de waterloop toe te verminderen. De kruiden in de akkerrand trekken bovendien natuurlijke vijanden aan, die kunnen bijdragen aan een verminderde noodzaak voor chemische bestrijding.

AANLEG EN BEHEER

- Kies een plek waar de akkerrand voor minimaal 75% in de zon ligt.
- Kies voor een ondiepe grondbewerking van minder dan 12 centimeter. Voordeel hiervan is dat de organische stof boven in de teeltlaag blijft en het bodemleven behouden blijft.
- Maak een vals zaalbed, wacht nog twee weken met zaaien, wief of ploeg één of twee keer de opgekomen onkruiden en maak pas daarna het definitieve zaalbed.
- Kies het juiste moment om te zaaien, afhankelijk van het gekozen zaadmengsel. De bodem moet al redelijk opgewarmd zijn. Inzaaien na een droge periode maar vlak voordat er regen voorspeld wordt, geeft de beste opkomst en de minste problemen met onkruiden.
- Hanteer een zaaidichtheid van circa 18 kilo zaadgoed per hectare. Dit zorgt voor een meer open structuur. In een te dicht gewas kunnen akkervogels zich niet goed voortbewegen en verschuilen.
- Zaai 2 tot 3 cm diep.
- Voorkom ontmenging van het zaadmengsel.
- Maak voor de patrijs liever een korte brede rand (zie 27. Bloemenblok) dan een lange smalle rand. In bloemenblokken zijn patrijzen beter beschermd tegen predatie door bijvoorbeeld de vos.
- Vanwege de geringere bodemverstrooiing en de grotere bufferwerking boeken brede, meerjarige akkerranden beter natuuresultaat dan smalle, eenjarige randen.
- Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 1 juni tot 1 september uit een combinatie van de onder 'Beplanting' genoemde soorten.

46

**HANDBOEK MONITORING
BASISKWALITEIT NATUUR**

VEENKOLONIËN IN DRENTE

47

4.2 BLOEMBLOK

4.2.1 KENMERKENDE SOORTEN (MEETSOORTEN)

Soortgroep	Soort
Vaatplanten	Korenbloem
	Gele ganzenbloem
	Grote windhalm
	Slofhak

4.2.2 MONITORING LANDSCHAPSELEMENT

Categorie	5	4	3	2	1
Bedekking verruigende en/of woekerende soorten (brandnetel, braam, kweek en haagwinde)	0 - 10%	10 - 25%	25 - 50%	50 - 75%	> 75%
Invasieve exoten	<5%	5-12,5%	12,5 - 25%	25 - 50%	>50%

Dominante soorten

In elk blok worden de dominante soorten genoteerd. Hierbij worden maximaal 4 soorten genoteerd.

Vitaliteit

De vitaliteit van het landschapselement wordt in beeld gebracht aan de hand van drie categorieën:

1. Vitaal;
2. Niet-vitaal: verkeerd beheerd;
3. Niet-vitaal: het landschapselement is aangetast door ziektes of plagen.

48

Informereren grondeigenaren

- Alle eigenaren uitgenodigd voor bijeenkomst
 - Betreft dus deelnemers van pilot maar ook grondeigenaren die niet meedoen, maar wel in kilometerhok vallen.
- Wat gaan we doen in de pilot
- Wat willen we bereiken en met wie
- Wat houdt monitoring in
 - Meten in gebieden met en zonder maatregelen
 - Toegang nodig tot perceel
- Uitkomst
 - Verzoek van boeren: Na monitoringsronde dit jaar gezamenlijk de uitkomsten teruggekoppeld krijgen

-
- 49

Gebiedsproces verbreden

- Bewonersbijeenkomst gehouden
- Groen werkgroep zoekt structuur en handjes
 - Streekbeheer van Landschapbeheer Drenthe helpt hierbij
- Grote opkomst, veel ideeën opgehaald!

A photograph showing a workshop activity. On a dark table, there are several aerial photographs of a landscape. Several pink sticky notes are placed on the maps, with handwritten text in Dutch. One note says 'Wat is de bestemming van dit gebied?', another says 'Wat is de bestemming van dit gebied?', and others say 'Wat is de bestemming van dit gebied?'. There are also some markers and a small yellow box on the table.

- 50

51

52

Kennistraject Basiskwaliteit Natuur

53

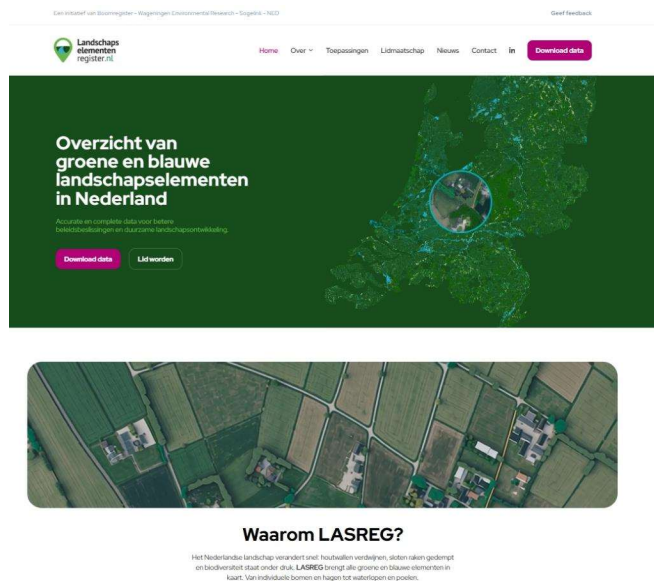
BKN-projecten Eelerwoude

54

LASREG

- Open data van landschapselementen voor heel Nederland
- Toepasbaar voor o.a.
 - Groenblauwe structuren
 - Gemeenschappelijk landbouwbeleid
 - Bossenstrategie

55

Basiskwaliteit natuur stimuleren

provincie Drenthe

Zoeken

Actueel Organisatie en bestuur Loket Wat doen we? Contact

Nieuwe subsidieregeling helpt recreatieondernemers natuur én beleving te versterken

Gepubliceerd op 26 augustus 2025

De provincie Drenthe opent de subsidieregeling Natuurinclusief Ondernemen Recreatie en Toerisme Drenthe. Het college van Gedeputeerde Staten heeft hiervoor € 200.000 beschikbaar gesteld voor de periode tot en met 2027. Van dit bedrag is €50.000 beschikbaar in 2025. Met de nieuwe regeling ondersteunt de provincie ondernemers in de verblijfsrecreatie die hun bedrijf en omgeving groener, soortenrijker en toekomstbestendiger willen maken.

Met de subsidieregeling stimuleert de provincie bedrijven in de recreatie- en toerismesector om hun terrein natuurrijker te maken én aan te laten sluiten op de omliggende natuur. Denk bijvoorbeeld aan de aanleg of versterking van landschapselementen, zoals houtvallen, heggen, hagen of poelen. Of het realiseren van voorzieningen ten behoeve van biodiversiteit, zoals nestgelegenheden, schuilplaatsen voor insecten, vogels of andere diersoorten. Zo groeit de soortenrijkdom in Drenthe, wordt het landschap herkenbaarder en genieten gasten van een nog aantrekkelijker vakantiebeleving. Gedeputeerde Willemien Meeuwissen: "Een aantrekkelijk landschap draagt bij aan de beleving en ervaring van het toerisme en recreatie in Drenthe. Met deze subsidie helpen we ondernemers om natuur, gastvrijheid en ondernemerschap hand in hand te laten gaan".

56

VAATPLANTEN

Veldzuring

Echte losloekbloem

AMFIBIEËN

Bastaardkikker

Bruine kikker

Gewone pad

REPTIELEN

Ringslang

VOGELS

Groenling (niet-broedvogel)

Kneu (niet-broedvogel)

Gauflors (niet-broedvogel)

Graspleper

Kievit

Ringmus

Tureluur

Bosrietaar

Gele kwikstaart

Veldleeuwerik

Spreeuw

DAGVLINDERS

Icarusblauwtje

Bont zandoogje

Boomblauwtje

ZOOGDIEREN

Haas

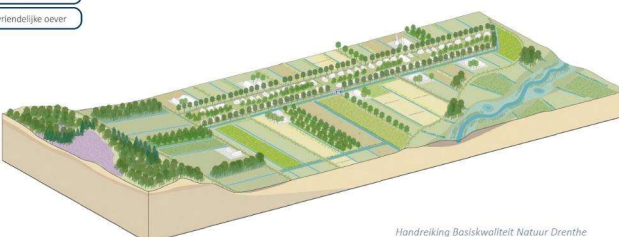
Mijn eigen intrinsieke motivatie: Pilot - project 'De Hunnebus'

Landschapstypering	Koppeltabel
Bomenrij	Agroforestry, bomenrij op landbouwgrond
(Hakhout-)bosje	
Bermen langs wegen	
Botanisch hooiland(rand)	Botanische weide
Insectenrijk grasland(rand)	
Kruidentrijke akker(rand)	Keverbank
Wijken, belden en kleine rivieren (>20m breed)	Rietzoom
Brede sloten (> 4-10 m breed)	Natuurvriendelijke oever
Smalle sloten (<5 m breed)	

Landschapstypering

- Ligging: Oost-Drenthe en enkele kleinere gebieden (o.a. Smilde, Hogeveen, Roden)
- Hoogveenontginningslandschap
- Verkaveling: Strak, orthogonaal (haaks), grootschalig
- Bebouwing: Lintbebouwing langs kanalen en monden
- Ruimtelijk beeld: Open, weids landschap met wijken (watergangen)
- Infrastructuur: Uitgebreid kanalenstelsel voor turftransport
- Regionale variatie: Kleinschaliger en besloten in o.a. Hollandscheveld en Smilde
- Historische gelaagdheid: Tijd en wijze van ontginning zichtbaar in verkaveling en bebouwing
- Beleidswaarde: Provinciaal belang vanwege samenhang tussen structuur, openheid en bebouwing

Handreiking Basiskwaliteit Natuur Drenthe

57

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ▶

www.eelerwoude.nl

Hoe kunt u BKN-Drenthe inzetten in uw dagelijks leven (zowel werk als privé) met oog op de komende verkiezingsthema's? Bijv.:

- Wonen
- Gezondheid
- Armoede en pensioen
- Energietransitie
- Klimaatbeleid
- Duurzaamheid
- Participatie, transparantie en democratie

58